

חיפוש אורגני בסימן ט"ו בשבט

מגישה: ירדן הר לב

ט"ו בשבט הגיע חג לאילנות, ט"ו בשבט הגיע הזמן לשנות. יום ההוראה האחרון היה יום חג, אולם לא רק בגלל זה היה עברי כה מיוחד. אחרי עשרה שיעורים בהם לימדתי תכנים מתכנית הלימודים, החלטתי לסיים בפעילות שתשאיר לתלמידי כיתה א' חיוך על הפנים. לשמחתי הרבה שלמה הביע הסכמה וקיבלתי אישור להוציא לפועל את התכנון כהלכה.

יש משפט מוכר וידוע שאיתו כל אחד יסכים - "טיימינג זה הכל בחיים". העיתוי של חג ט"ו בשבט ביום חמישי, אפשר לחרוג מעט מהמסגרת ולתכנן שיעור בגוון אישי. מיד עלה בראשי הרעיון להכין פעילות שנקראת "חפש את המטמון". לכל חג מאפיינים משלו והרי בט"ו בשבט שולטים מי אם לא, הפירות היבשים. לשם כך ליקטתי חמישה כתבי חידה שבתשובה לכל אחד הסתתר, שם של פרי אחר. מתן תשובה נכונה מקנה רמז לתחנה הבאה, אמנם לא לפני שמבצעים משימה המשלבת פעילות גופנית בנימה תרבותית.

החידות נכתבו בכתב דפוס ובתוספת ניקוד על מנת לאפשר לתלמידים לקחת פיקוד. הפתקים הוחבאו על ידי ברחבי בית הספר במקומות נסתרים ובמרחקים לא כל כך קצרים. בכל זאת מדובר בשיעור חינוך גופני כך שהליכה נאותה בין התחנות מזכה גם היא בנקודות טובות. דרגת הקושי במשימות הותאמה לרמת הלומדים כדי להבטיח שכולם יהיו פעילים. למעט משימה אחת של מרוץ שליחים שהכניסה אקשן חיובי לעניינים, יתר המשימות התבצעו בקבוצה ותרמו מאד להשגת המטרה. לאורך המסלול שרנו שירים כשבידיי נמצאת מפה המובילה אותנו אל היעדים. אך מה עשו התלמידים כשלתחנה הגיעו מחויכים ואת כתב החידה לא מצאו מבעד לשיחים? כאשר התקשו במציאת הפתק המוסתר, שיחקנו במשחק "חם קר" והנה בקלות העניין נפתר. אט אט חמישה אתגרים צלחנו, עד שאל המטמון הגדול הגענו. שם חיכתה לתלמידים צלחת מהודרת עם פירות יבשים שהעלתה להם את החיוך על הפנים. בעודנו יושבים סביבה וסועדים ניצלתי את הרגעים האחרונים לסכם את התקופה המשותפת שחוויתי עם הלומדים. התגובות מצדם הצביעו על כך שנהנו מפעילות שונה במיוחד ולסיום חילקתי מדלייה לכל אחד.

השגרה היא חשובה אך לעיתים יש להוציא את התלמידים מהקופסא. הרי היציאה מהמסגרת מאפשרת לנו, המחנכים, ללמד בדרך אחרת. בעקבות שיעור זה, נוכחתי לדעת שניתן להשיג את מטרות ההוראה באמצעות פעילות מאתגרת גם אם מתכנית הלימודים איננה נגזרת. בעייני, בדיוק כאן נכנסת החשיבה של המורה בתכנון ההוראה תוך התייחסות ל"אני מאמין המקצועי", לתפיסה החינוכית ובעיקר לאופי הלומדים. אחרי שלושה חודשי ניסיון, הרגשתי מספיק ביטחון לעשות משהו קצת אחר שאלמד ממנו להמשיך ולמזכרת יישאר!

מערך שיעור לגיל הרך

הסטודנטית: ירדן הר לב שנה: ב' תאריך יום הוראה מתוכנן: 16.1.14
 בית ספר: ממלכתי א' – הוד השרון כיתה: א' מספר לומדים: 10
 מקום השיעור: שטח בית הספר שיעור מספר: 1 מתוך: 1 שיעורים

נושא הלימוד מתוכנית הלימודים: סמן/י את נושאי הלימוד שתלמדו ב-X

( ) חינוך לתנועה

( ) חינוך לשלומות

(X) שילוב תנועה בסביבה הפיסית והחברתית בסימן חג ט"ו בשבט

מטרות ההוראה/יעדים:

מטרות ההוראה	תחום
התלמידים יתרגלו מיומנויות בסיסיות כגון: זריקה, תפיסה, קליעה למטרה, ריצה	גופני – מוטורי
התלמידים יצליחו לבצע משימות גופניות הדורשות קואורדינציה, ויסות כוח, זריזות ומהירות	
התלמידים יצליחו להתמצא במרחב ולנוע מתחנה לתחנה בתוך שטח בית הספר	
התלמידים יבינו את חשיבות תרומת היחיד להצלחת המשימה הקבוצתית להשגת מטרה משותפת	הכרתי - קוגניטיבי
התלמידים יצליחו בכל תחנה לענות על השאלות הקשורות לנושא החג ולהבין את הקשר בין לבין תוכן הידע של המשימה	
התלמידים יבינו מושגים בהקשר של מרכיבי כושר גופני וידע לסווגם בהתאם למשימה	
התלמידים יבינו את מטרת המשימה בכל אחת מתחנות התרגול	ריגושי - חברתי
התלמידים ישתפו פעולה עם חבריהם לכיתה בהצלחת המשימה בכל תחנה	
התלמידים יגלו הגינות ורוח ספורטיבית בביצוע המשימות	
התלמידים יקפידו על סדר ומשמעת בזמן הפעילות בתחנות ובמעבר בניהן	

הציוד והעזרים הדרושים לשיעור: נייר עיתון, 2 דליים, פירות יבשים, קונוס גדול, כדור ספוג, 3 קונוסים קטנים, 5

סוגים שונים של עלים, 1 גיגית.

בטיחות: תנועה בטוחה וזהירה במעבר בין התחנות, פינוי שטח המסלול מגורמים מפריעים, הגדרת גבולות מגרש

בעת המשימות.

חלק/ זמן	פירוט ברמת הביצוע	המשימות / תיאור הפעילות	חינוך לשלומות	שאלות מנחות / בודקות	נקודות להדגשה ארגון הלמידה
ארגון ופתיחה (5 דק')	בדיקת נוכחות ותלבושת ספורט קבלת הילדים בחצר	בדיקת נוכחות ותלבושת בכיתה והליכה בטור מסודר לחצר בית הספר סמוך לאולם הספורט. הצגת נושא השיעור והסבר על כללים ונהלים בפעילות חפש את המטמון.			ישיבה במעגל <u>דגש בטיחות:</u> כל הכיתה נעה יחדיו בעת המעבר מתחנה לתחנה במרחב בית הספר.
עיקרי (25 דק')	פעילות חפש את המטמון	מעבר בין 5 תחנות המסומנות בשטח בית הספר וביצוע המשימות המבוקשות בכל תחנה. המעבר בין התחנות יעשה בהתאם לפתרון כתב החידה (ראה נספח מצורף). תחנה 1 – בית 2 תחנה 2 – ספרייה תחנה 3 – מדעים תחנה 4 – בית 1 תחנה 5 – חצר אולם הספורט (מטמון)			מפוזרים בשטח בית ספר והמעבר בין תחנות יעשה בליווי המורה באמצעות מפה (מצ"ב). פירוט עבור מיקום התחנות, משימות ומטרות לימודיות בנספח המצורף למערך!
מסיים (5 דק')	מציאת המטמון ושיחת סיכום	סיכום מילולי על הקשר בין הפעילות בתחנות לחג ט"ו בשבט דרך שאלות על מאפייני החג. אכילת פירות יבשים (המטמון).		אילו מנהגים אתם מכירים בחג ט"ו בשבט? איזה שם נוסף יש לחג?	ישיבה במעגל

חפש את המטמון ט"ו בשבט

מטרת הפעילות המוצעת היא לשלב בין פעילות גופנית מותאמת לגיל הרך ותוכן ידע של חג ט"ו בשבט תוך התנהלות קבוצתית מחושבת לשם השגת מטרה משותפת בהנאה.

איך לארגן את המשחק חפש את המטמון ?

1. את המשחק חפש את המטמון ניתן לשחק כקבוצה אחת או כתחרות בין שתי קבוצות כאשר הקבוצה המוצאת ראשונה את המטמון היא המנצחת. הרעיון הוא להגיע מתחנה לתחנה על ידי רמזים הניתנים בדרך, כאשר בכל תחנה ישנה משימה קבוצתית אותה צריך לבצע.
2. קובעים נקודת מפגש ובה מחביאים את הפתק הראשון. המשתתפים צריכים למצוא את הרמז (פתק המוחבא במקום כלשהו) ובו משימה לביצוע בהתאם לגיל המשחקים.
3. לאחר שהמשתתפים מילאו את המשימה כהלכה, מארגן המשחק נותן להם חידה שפתרונה תיתן רמז איפה נמצאת התחנה הבאה.
4. ממשיכים לעבור מתחנה לתחנה, כאשר כל הפתקים הוחבאו מראש בתחנות.
5. בתחנה האחרונה יקבלו המשתתפים רמז לגבי מיקומו של המטמון ואליו יצטרכו להגיע כדי לסיים את המשחק.

חפש את המטמון – תחנה 1

משימה: משחק "סלט פירות" - הילדים ישבו במעגל והמורה תחלק להם שמות של פירות (ע"פ סדר ישיבה): תמר, תאנה, משמש, תמר, תאנה, משמש וכן הלאה. המורה תבחר מתנדב שיעמוד במרכז (כעת אין לו כיסא) ויכריז על אחד הפירות. לדוגמא אמר "תמר", על כל התמרים לקום ולהחליף מקומות ובזמן הזה מטרתו לתפוס כיסא לעצמו. מי שנותר ללא כיסא הוא הבא שיעמוד במרכז. כשאומרים "סלט פירות" כולם קמים ומחליפים מקומות.

חידה: יש לי צבע כמו לשמש, עם החרצנים שלי אפשר לשחק, ובשם שלי מסתרת המילה שמש. מי אני? (משמש).

הפתק הבא נמצא ב: מאחורי הספרייה

מטרות לימודיות: האזנה וריכוז, מהירות תגובה, זריזות.

ציוד דרוש: מרחב פנוי ממכשולים (רצוי דשא).

חפש את המטמון – תחנה 2

משימה: מרוץ שליחים בין 2 טורים - הראשון בכל טור רץ לעבר דלי, מחפש במהירות פרי אחד מתוך פירות החג וחוזר לטור שלו. קבוצה שסיימה ראשונה ניצחה.

שקוראים לו דקל ואפשר

חידה: בד"כ אוהבים לאכול אותי בראש השנה ובט"ו בשבט כשאני מיובש, אני גדל על עץ גבוה להכין ממני דבש שנקרא סילאן. מי אני? (תמר).

הפתק הבא נמצא ב: סמוך לחדר מדעים

מטרות לימודיות: פיתוח מהירות זריזות, שיתוף פעולה, ניצחון במשימה קבוצתית, הגינות ורוח ספורטיבית.

ציוד דרוש: נייר גרוס / עיתונים, 2 דליים, 2 קונוסים לסימון, 2 תמרים, 2 שזיפים, 2 משמשים, 2 תאנים, 2 תפוחים.

חפש את המטמון – תחנה 3

משימה: זהה את העץ - המורה יניח על הקרקע מספר עלים שונים מעצים באזור בית הספר. התלמידים יתפזרו בשטח וינסו למצוא את העצים מהם נקטפו העלים ולהביא עלה לדוגמא מכל אחד.

חידה: אני יכול להיות בצבע אדום, ירוק וצהוב, ובראש השנה נוהגים לאכול אותי עם דבש. מי אני? (תפוח).

הפתק הבא נמצא ב: בית 1

מטרות לימודיות: שיתוף פעולה ועבודת צוות, עזרה הדדית.

ציוד דרוש: 5 סוגים של עלים מעצים או שיחים באזור בית הספר.

חפש את המטמון – תחנה 4

משימה: קליעת פירות לקערה – כל תלמיד בתורו מנסה לקלוע פרי לתוך קערה הנמצאת במרחק של 5 מטרים מהקו. המטרה להרכיב סלט מכמה שיותר פירות.

חידה: אני מלאת אנרגיה, ממש פצצה צהובה, אם הקליפה שלי על הרצפה יש סכנת החלקה. מי אני? (בננה)

הפתק הבא נמצא ב: חצר אולם הספורט

מטרות לימודיות: פיתוח דיוק זריקה, קליעה למטרה, קואורדינציה עין-יד, ריכוז.

ציוד דרוש: גיגית, קונוס לסימון, תמר, שזיף, תפוח, בננה, פפאיה, משמש, תאנה, אגס, קלמנטינה, קווי

חפש את המטמון – תחנה 5

משימה: שמור על העץ - הילדים עומדים במעגל כאשר תלמיד אחד עומד באמצע ומגן על העץ (קונוס). על הילדים להתמסר עם כדור נוסף בניהם במטרה לנסות לפגוע בעץ על ידי זריקה מבלי שהשומר יספיק להגיב. תלמיד שפגע בעץ מחליף את השומר.

חידה: אני אחת משבעת המינים ובט"ו בשבט אוכלים אותי כשאני מיובשת כך שצורתי הופכת מעגולה לשטוחה. מי אני? (תאנה).

המטמון: צלחת פירות יבשים + שרשראות חג שמח

מטרות לימודיות: תפיסת כדור, זריקת כדור למטרה, שיתוף פעולה, דיוק, קואורדינציה עין-יד.

ציוד דרוש: מרחב פנוי ממכשולים, כדור ספוג, קונוס גדול.

תרשים בית הספר ממלכתי א' הוד השרון

